

Sygn. akt III AUa 1141/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Lucyna Ramlo
	SA Alicja Podlewska

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2020 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy R. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 maja 2020 r., sygn. akt VI U 1356/20

oddala apelację.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSA Alicja Podlewska

Sygn. akt III AUa 1141/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał R. T. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2020r. z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia uznając, że może być wypłacane jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i zobowiązania organu rentowego do podjęcia wypłaty emerytury i zasądzenia kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 maja 2020 r., w sprawie VI U 1356/20 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do podjęcia zawieszony emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i jej wypłaty poczynając od dnia 1 stycznia 2020 r. (punkt pierwszy), zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt drugi).

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustalił, że R. T., urodzony dnia (...), decyzją z dnia 30 marca 2003 r. uzyskał emeryturę wojskową na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Procentowy wymiar emerytury przy zachowaniu zasady nieprzekraczania 75 % podstawy wymiaru wyniósł 75 %, a na powyższy wymiar świadczenia składał się 82,90 % z tytułu 31 lat wysługi emerytalnej ustalonej w załączniku do decyzji. Ubezpieczony w okresie od dnia 3.02.2003r. do 29.02.2016r. był zatrudniony w (...) Zarządzie (...) w B.. W dniu 31 stycznia 2020 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę przedkładając świadectwa pracy. Decyzją z dnia 11 lutego 2020r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę powszechną od dnia 1 stycznia 2020 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Podstawę do obliczenia emerytury stanowił art. 25 i 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53; dalej ustawa emerytalna) - wysokość emerytury wyniosła 1.489,36 zł. Wypłata przyznanego świadczenia została zawieszona, wobec zbiegu prawa do przyznanej emerytury z prawem do innego świadczenia emerytalnego.

Sąd Okręgowy w rozważaniach prawnych wskazał, że stan faktyczny sprawy był niesporny między stronami, sporna była jedynie kwestia, czy wnioskodawca ma prawo do pobierania dwóch świadczeń, czy też jednego świadczenia wyższego lub wybranego przez zainteresowanego mając na względzie treść art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej. Z tej regulacji prawnej wynika zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie obowiązuje również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ww. ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi żołnierzy zawodowych, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwany powoływał się na art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej i wskazywał na orzecznictwo sądowe, które jego stanowisko podziela, pomijając przy tym orzeczenia prezentujące odmienne stanowisko - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, LEX nr 2610283, w który wypowiedziano pogląd, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej). Ubezpieczony R. T. pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jednak nie mógł on wykorzystać „cywilnej” wysługi, bowiem miał wystarczająco długą wysługę wojskową i maksymalny wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia. Ubezpieczony od momentu przyznania emerytury wojskowej w 2001 r. uzyskał wskaźnik wysługi – 82,90 %, ograniczony do 75 % podstawy wymiaru, stąd też nie miał on żadnych możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego i brak było sensu składania w tym zakresie jakiegokolwiek wniosku do wojskowego organu rentowego. Sąd Okręgowy podkreślając zasadę równości wobec prawa ujętą w art. 32 ust. 1 Konstytucji stwierdził, że podziela w pełni interpretację art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej dokonaną przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu w sprawie I UK 426/17. Nie ma bowiem podstaw do odmiennego, nierównego traktowania osób, które znajdują się w takiej samej sytuacji, a mianowicie nie mają możliwości włączenia okresów stażu cywilnego do emerytury wojskowej. Wnioskodawca, mimo że pełnił służbę przed dniem 1 stycznia 1999 r., a przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin dopuszczają w tym przypadku doliczanie do stażu okresów cywilnego zatrudnienia, to faktycznie nie miał takiej możliwości, bowiem podstawa wymiaru jego emerytury wojskowej wynosi 75 %, a zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych nie może przekraczać 75 % podstawy wymiaru emerytury. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach procesu ma oparcie w treści art. 98 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat

za czynności radców prawnych (z dokonaniem oceny nakładu pracy pełnomocnika uzasadniającego zastosowanie podwójnej stawki podstawowej).

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy i zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego tj. przepisu art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej poprzez zobowiązanie organu rentowego do podjęcia zawieszony emerytury z FUS, podczas gdy ubezpieczony R. T. pozostający w służbie wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r., a obecnie pobierający emeryturę z Wojskowego Biura Emerytalnego, nie ma prawa do wypłaty obydwu świadczeń i tym samym emerytura pracownicza, jako świadczenie niższe, prawidłowo została zawieszona.

Powołując się na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy w uzasadnieniu apelacji przedstawił argumenty na poparcie podniesionych zarzutów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było prawo R. T. do wypłaty zawieszony emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był w całości między stronami niesporny, bowiem zaistniały spór miał wyłącznie charakter prawny.

Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które uzasadniałyby zmianę bądź uchylenie rozstrzygnięcia. Całość podjętych ustaleń faktycznych Sądu I instancji przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe, a nadto nie wymagające zmiany, ani uzupełnienia Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne (art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c.).

Sąd Odwoławczy, wbrew stanowisku apelującego organu rentowego, w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą. Przyjmując za własne dokonane w tym zakresie oceny Sądu I instancji, Sąd Odwoławczy nie widzi potrzeby powtarzania w całości trafnego wyводу prawnego (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.).

Kwestie zbiegu prawa do świadczeń i jego konsekwencji, jeśli chodzi o wypłatę zbiegających się świadczeń reguluje art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm., dalej ustawa emerytalna) stanowiący, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Wskazana zasada została ujęta również w art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.; dalej ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy), który stanowi, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

W świetle art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa

lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 26 lipca 2019 r., III AUa 1045/18, Biul.SAKa 2019/4/34-36 wskazał, że sytuacja żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy, o których stanowi art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy i art. 15a ustawy o emeryturach policyjnych, jest odmienna, gdyż przy obliczaniu ich emerytur wojskowej i policyjnej nie podlegają uwzględnieniu żadne okresy składkowe i nieskładkowe ani sprzed rozpoczęcia służby (art. 16 ust. 1 obydwu ustaw), ani przypadające po jej zakończeniu (art. 14 ust. 1 tych ustaw). Wskutek rozdzielenia systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego każdy z nich realizuje osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy, którzy służbę rozpoczęli po dniu 1 stycznia 1999 r. W rezultacie osoba uprawniona do emerytury wojskowej lub policyjnej obliczonej na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy lub art. 15a ustawy o emeryturach policyjnych, która spełnia jednocześnie warunki do emerytury z FUS ma prawo do pobierania obu tych świadczeń bez ograniczeń. Od dnia 1 stycznia 2013 r. wyłączenie zasady określonej w art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przysługujących na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym osób wymienionych w art. 2 ust. 2 tej ustawy obejmie także żołnierzy i funkcjonariuszy, którzy zostaną powołani do zawodowej służby wojskowej lub przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r. i których emerytury zostaną obliczone według zasad określonych w art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy lub art. 18e ustawy o emeryturach policyjnych. Jednakowoż konieczna staje się wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „emerytura (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” i rozstrzygnięcie czy ma on znaczenie podmiotowe czy też przedmiotowe - ukierunkowane na sposób jej obliczenia. Sąd Najwyższy dokonał takiej wykładni w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, OSNP 2019/9/114. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego.

Mając na względzie powyższe rozważania przypomnieć należy, że ubezpieczony (urodzony dnia (...)) decyzją z dnia 18 grudnia 2001 r. uzyskał emeryturę wojskową na podstawie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Procentowy wymiar emerytury przy zachowaniu zasady nieprzekraczania 75 % podstawy wymiaru wyniósł 75 %, a na powyższy wymiar świadczenia składał się 82,90 % z tytułu 31 lat wysługi emerytalnej ustalonej w załączniku do decyzji. Wysokość świadczenia należnego ubezpieczonemu wyniosła 1.489,36 zł. Ubezpieczony w okresie od dnia 3.02.2003r. do dnia 29 lutego 2016r. r. był zatrudniony w (...) Zarządzie (...) w B.. W dniu 31 stycznia 2020 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę przedkładając świadectwo pracy. Decyzją z dnia 11 lutego 2020r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę powszechną od dnia 1 stycznia 2020r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, ale wypłata przyznanego świadczenia została zawieszona, wobec zbiegu prawa do przyznanej emerytury z prawem do innego świadczenia emerytalnego.

Wskazać należy, że ubezpieczony po nabyciu prawa do wojskowej emerytury (której podstawą były jedynie okresy zawodowej służby wojskowej) wypracował 13 lat okresów „cywilnych”, które powinny zostać uwzględnione w emeryturze z FUS. Wnioskodawca nie miał możliwość uwzględnienia w wysłudze wojskowej „cywilnych” okresów zatrudnienia przypadających po zakończeniu pełnienia służby zawodowej, bowiem osiągnął maksymalny 75% wskaźnik podstawy wymiaru wojskowego świadczenia emerytalnego. Ubezpieczony „wypracował” najpierw okresy uprawniające do emerytury wojskowej, a następnie niezależnie od siebie wypracował okresy „cywilne”, które są podstawą do przyznania dwóch samodzielnych, nie pozostających w zbiegu świadczeń – z wojskowego systemu ubezpieczeń i z powszechnego systemu ubezpieczeń.

Zatem Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie całkowicie zgadza się z aktualnym stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w sprawie I UK 426/17, w świetle którego w sytuacji, kiedy występuje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, ubezpieczony ma możliwość pobierania dwóch świadczeń emerytalnych z odrębnych systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego. Powyższe stanowisko zostało także podzielone przez sądy powszechne (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19, LEX nr 2788528, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 lipca 2019 r., III AUa 1045/18, Biul.SAKa 2019/4/34-36, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 26 maja 2020 r., VIII U 70/20, LEX nr 3046837, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2020 r., XIII U 2133/19, LEX nr 3033487, wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 września 2019 r., IV U 498/19, LEX nr 2731005). Oznacza to, że Sąd Odwoławczy w niniejszym składzie nie podzielił stanowiska organu rentowego i powołanych przez niego orzeczeń Sądu Najwyższego (w sprawie II UK 233/13) i sądów powszechnych.

Mając na względzie zasadę równości wobec prawa ujętą w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wskazać należy, że nie ma podstaw do odmiennego, nierównego traktowania osób, które znajdują się w takiej samej sytuacji, a mianowicie nie mają możliwości włączenia okresów stażu cywilnego do emerytury wojskowej. Wnioskodawca, mimo że pełnił służbę przed 1 stycznia 1999 r., bo w latach od 15 lutego 1971 do 31 stycznia 2003r., a zatem przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin dopuszczają doliczanie okresów cywilnego zatrudnienia, to faktycznie nie ma takiej możliwości, bowiem podstawa wymiaru jego emerytury wojskowej wynosi 75 %, a zgodnie z powoływanym już art. 18 ust. 1 ww. ustawy kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru emerytury.

Zatem Sąd II instancji podzielił stanowisko Sądu Okręgowego orzekającego na korzyść ubezpieczonego oraz orzeczenie w zakresie kosztów procesu.

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej ustalenia i rozważania w ocenie Sądu Odwoławczego apelacja pozwanego była nieuzasadniona, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Daria Stanek SSA Alicja Podlewska SSA Lucyna Ramlo